

GAZETA LITERARĂ

Anul VII nr. 45 (347) Joi 3 noiembrie 1960

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

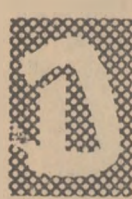
Din zilele lui Octombrie,

Gravură de PERAHIM

**Trăiască a 43-a aniversare
a Marii Revoluții
Socialiste din Octombrie**

LA MOSCOVA

în cel de al doilea an al septenalului

După cîțiva ani, am regăsit Moscova la fel de frumoasă și de luminoasă, cu cupolele de aur și stelele de rubin ale Kremlinului strălucind molatic în soarele de toamnă, cu aceleași stoluri și zboruri zvăpăite de porumbel în Piața Roșie, cu străzile la fel de pline de mulțimi entuziasme, venice grăbite și preocupate, cuprinsă ca de un cîntec de tîmțuțului muncii pașnic și creatoare. Am rețîrit aceiași sentimente întîrîtor al statorniciei pe care și-o însușia liniile de beton și piatră, hotărîte și largi, ale marelui oraș, viața lui de fiecare clipă, faptele și înimile oamenilor. Poate că năvăliri în lume nu simți atît de trîncă și de adîncă legătura pe care o ai aici cu viața, în plenitudinea și mișcarea ei, nu ai sentimentul țării și siguranței coplesitoare a desfășurării prezentului. Și totuși, aici, la Moscova, ai în aceiași timp sentimentul tulburător al frăției directe, înaripate, a celui mai înalt și mai apropiat viitor, te simți cu fiecare clipă mai aproape de împlinirea visului de aur al omenirii.

Pe locurile șantierelor deschise cu numai doi ani în urmă, în apropierea și în jurul înălțimilor pe care strălucie clădirea Universității Lomonosov, pe locurile unde săpau încă excavatoarele și mormăiaiu buldozerele, am găsit acum raloane întregi de locuințe noi, un oraș nou construit, cu clădiri de 10-12 etaje, albe și masive, năpădite de lumină, cu străzi drepte și largi, parcuri verzi, cu grădini și pomi. De altfel, de jumătate de secol Moscovei, în cartierele străbătute de marile ei magistrale, în locurile vechilor căsuțe de lemn sau în părțile unde astăzi poate că se făceau excursii, vizitatorul de azi descoperă tîmțit de vară orașele noi, moderne, complexe uriașe ale unor construcții albe și zvelte, în care nici tencuiala și pereții și nici noroiul șantierelor încă nu s-au uscat. Sîns însă, pe coamele clădirilor, a și apărut pădurea antelor de televizor, iar în ferestrele deschise flutură proaspăt și ospitalier perdelute de tul sau de dantele.

O imagine și mai cuprinzătoare a construcțiilor Moscovei o ai dacă privești largă desfășurare a orașului de pe colinele Lenin; în liniștea amurgului, deslușești în zare, printre turnurile cetezătoare ale clădirilor înalte, siluetele subțiri ale nenumăratelor marcare de oțel, ridicate deasupra orașului ca niște gîrluri de girafă. Moscova întregă, de la o margine la alta, este un șantier. De altfel, cred că se poate vorbi de pe acum de o Moscova a septenalului, de o Moscova în care construcțiile anilor acestora introduc în vechea armonie a liniilor de piatră, lumina liniilor suave, ale noilor cartiere, lumina viitorului comunist al moscovitilor.

Și încă, mai mult decît în fața construcțiilor, ești încercat de sentimentul

acesta tulburător al trăirii efective în viitor, în viitorul societății comuniste, cînd te aflîi într-una din întreprinderile Moscovei, acolo unde se desfășoară puterea economică, baza tehnico-materială a noii societăți. Iată-ne, de pildă, într-una din secțiile complete automate

Aurel MIHALA

(Continuare în pag. 4)

Noiembrie viu

Știu veacuri de poeme cîntînd această lună;
Eternul peisajiu de act autumnal,
Și frigusul cu ințiuțiu fier ca un pumnal,
Cer violet în ceață ca pielea de prună.

Gratuități de poze vechi, vag sentimentale
În lichidarea florei prin triste desfrunziri
Troparele cîntate deasupra moartei firi
De glasurile toamnei în recile rafale.

Știu vechile poeme cîntînd această lună,
Simboluri horoăcite sau dramatismul mut
De arbori goi pe zare prin dezolări de lut,
Requiem de sumbră toamnă cîntat pe-aceiași strună.

Inchid antologia c-un lapidar: „Ajunge!”
Noiembrie din ziua lui „sapte” a săpat
Via, basorelieful eroicului leat.
Condeiu, ca o lance, prin pergament străpunge.

Călcînd pe frunze moarte de vechi antologii,
Poetii din cu visul și cîntecul spre viață,
Zărlindu-și pelerina de umbră și de ceață,
Scandînd pe ritmul vieții de azi poeme vii.

Radu BOUREANU

Salvele crucișătorului Aurora și noul cîntec al artei

Salvele crucișătorului Aurora au luat cu asalt Palatul de larnă, au dat, prin marile valori morale în numele cărora au luptat, prin singele care au plătît credința în măreția acestor valori o nouă direcție artistică, o direcție revoluționară.

Asaltul victorios al Palatului de larnă a născut poezia revoluționară „în gura mare” a lui Maiakovski. Întîi a existat eroismul gărzilor roșii, puternic lor credință în dreptatea Revoluției și după aceea strigățul nou și unic al poeziei lui Maiakovski. Glorie deci soldaților roșii care prin conștiința lor bolșevică, prin legendara lor eroism, prin filozofia lor revoluționară, au făcut posibilă apariția unei poezii necunoscute pînă atunci! Și glorie lui Maiakovski, cel care a tușește de ce anume poezie au nevoie oamenii care desfrîntă exploatarea omului de către om.

Cei care au înțeles, sub conducerea marelui Lenin, cea mai adîncă revoluție din cîte a cunoscut omenirea, au dat în același timp artei o substanță nouă, viguroasă, necunoscută pînă atunci, o substanță care a revoluționat arta și a ridicat-o pe cele mai înalte trepte.

Noi toți cei ce scriem sub semnul Marii Revoluții din Octombrie recunoaștem drept înaintași ai artei revolu-

ționară pe soldații din gărzile roșii care au luat cu asalt Palatul de larnă. O artă nu poate renăște dacă viața n-o inspiră la aceasta. Temele noi și umilitoare ale realismului socialist, anticipa-te ca ani în urmă de Gorki, le-au dat soldații roșii, muncitorii comunisti, cei care i-au zdrobit pe Vranghel și pe Denikin, cei care au înaltat hidrocentrale și uzine puternice, sublimii ancinimi din Leningrad care au rezistat asediului hitlerist. Temele noi ale poeziei au fost plătite adeseori cu sînge. Înălțimi necunoscute ale artei s-au plîmădit în conștiința eroilor din Leningrad, cei care au arătat lumii întregi că ideile comunismului nu cunosc înfrîngere. În acordurile nemuritoare ale simfoniei Leningradului s-au contopit sublim în egală măsură strigetele eroilor și geniul lui Sostakovič.

Salvele crucișătorului Aurora n-au zdrobit numai nedreptățile sociale și politice, salvele lui au curmat și nedreptățile care se înfăptușeau în lucrul artei. De pe treptele înalte unde în cocotase arta burgheză, scriitorii „înțiați sacului cu bani”, priștii și conții, moșierii și fabricanții cu viața lor flască și trîndăvă s-au prăbușit pentru totdeauna. De pe treptele înalte unde le urcase arta burgheză, temele meschine, necredințioase în forța omului, convingerea ticăloasă în veșnicia exploatații și a umilinței, tot ce este lăce falsă, au fost aruncate la o parte cu o nobilă întransigență.

Marea Revoluție din Octombrie a introdus în edificiul artei aceeași nobilă dreptate pe care a introdus-o în toate sectoarele.

Lozite de salvele crucișătorului Aurora, aruncate la pămînt, la un loc

accesibil privitorilor orișicui, legenda artistului rupt de viață și mitul unei arte în afara politicii, n-au mai avut nimic misterios. În locul tăinei imperceptibile și a misterului greu de descîlțat s-a descoperit ceul liber al editorii scriitorului burghez. În comparație cu oamenii care luptau pe viață și pe moarte pentru desfrîntarea exploatații, în comparație cu eroismul comisariilor bolșevici care preferau moartea trădării, o artă care se voia deasupra moralei și deasupra claselor apărea ca absurdă, meschină și trivială. Solidaritatea luptătorilor revoluționari, spiritul lor internaționalist, al distrus și mitul singurătății omului, al imposibilității de comunicare, mi în care arta burgheză își pusese altă speranță.

Pe treptele cele mai înalte ale artei, pe locurile unde elitățile se tălăseră sistemul negustorilor, întinșimea filozofilor cinici, bună-dispoziție lugubră a celor care trăiau din munca altora, au fost urcați, cu toate onorurile cunvenite, într-o tăcere adîncă și solemnă, oamenii care au înfăptuit Revoluția, soldații, țărani, muncitorii, matrozii.

Pe treptele cele mai înalte ale artei oamenii au văzut urcîndu-se cei puternici și drepti, nemuritorii eroi ai lui Gorki și Maiakovski, Șolohov și Fadeev, Furmanov și Ostrooski, Gladkov și Vișneoski.

Desfrîntînd exploatarea, distrugînd legende false și prejudecăți, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a arătat artei chipul adevărat al omului.

Teodor MAZILU

„Sîntem încredințați că, sub conducerea partidului, care va împlini anul viitor 40 de ani de viață și de luptă pentru fericirea celor ce muncesc, oamenii muncii vor asigura îndeplinirea planului de dezvoltare economică națională pe 1961, vor obține noi și însemnate succese în lupta pentru înflorirea continuă a patriei noastre”.

(Din expunerea tovarășului Gheorghiu-Dej la plenara C.C. a P.M.R. din 31 octombrie — 1 noiembrie a.c.)

UN PROGRAM ÎNSUFLETITOR

Creșterea producției noastre, ascultării posturilor de emisie radiofonică au luat cunoștință, în toate amănuntele, de expunerea făcută de tovarășul Gheorghiu-Dej la plenara largită a G.C. al P.M.R. Fiecare știe cum se vor desfășura, în anul care vine, forțele creatoare ale țării și fiecare e fericit să contribuie la desfrîntul lor succes.

Citind textul expunerii atît de ample și entuziasmante făcute de primul secretar al Partidului, m-am bucurat, ca orice om al muncii din această țară, afind de realizările construcției socialiste din acest an, de perspectivele luminoase ale dezvoltării economice în anul care vine.

Am fost marior al multor decenii de zbuciumată istorie contemporană, marior al vremurilor cînd oligarhia burgheză-moșierăscă jeluia și sărăcea această țară și, de asemenea, marior al eforturilor harnice noastre clase muncitoare de a șterge rînila trecutului, marior al construirii socialismului.

susținut a industrializării socialiste, creșterii producției agricole, ridicării bunăstării materiale și culturale. Vor lua naștere noi obiective industriale, va începe construcția gigantului siderurgic de la Galați, ne vom bucura de miliardele de cai putere ai hidrocentralei de la Bicaz, vor fi produse mii de camioane, tractoare, strunguri, televizoare, vor fi construite 37.000 de apartamente. Și pentru toate acestea se cere o îmbunătățire a calității, ridicarea continuă a nivelului tehnic. O circulație mai intensă pe șoselele tot mai bine întreținute, va lega satele de orașe, facilitînd schimbările de mărțuri de la o regiune la alta, stimulînd întrecerile și realizînd un schimb de experiență permanentă. Paralel cu creșterea continuă a nivelului de trai al poporului, se va realiza și o creștere a nivelului cultural prin chemarea la cultură, la binefacerile științei și ale artelor, a mii și mii de oameni ai muncii. Numărul studenților va spori și se vor crea optime condiții de trai și de învățatură prin construirea de noi institute, noi cîmine, cantine, laboratoare și biblioteci.

În realizarea planurilor economice anterioare, clasa muncitoare a desfrîurat energii uriașe, a dovedit genul

creator și spirit de inovație, a arătat pricepere în folosirea tehnicii înaintate, a mecanizării și automatizării cerute de nivelul tehnic modern. Acestea constituie o garanție mai mult că planul pe 1961 va fi dus la îndeplinire cu succes.

Expunerea tovarășului Gheorghiu-Dej, program gospodăresc inspirat de grija partidului pentru prosperitatea generală, este o chemare arzătoare adresată tuturor fiilor țării de a participa cu aceeași însuflețire la realizarea planului de dezvoltare pe anul 1961, care are drept scop progresul patriei noastre, bunăstarea fiecărui în cadrul colectivității, un pas înainte pe calea spre desfrîntarea construcției socialismului.

Anul 1961 va marca un eveniment deosebit în viața țării: poporul va sărbători cu însuflețire aniversarea a 40 de ani de glorioasă existență a Partidului. Urmind cu adîncă încredere partidul, sub conducerea căruia au dobîndit strălucite succese în construirea vieții noi, fărâșii burnilor materiale și spirituale vor căuta — sîntem încredințați — să obțină succese remarcabile și în anul pe care programul economic, prezentat acum țării, îl anunță atît de termenic și mănos.

Acad. Victor EFTIMIU

LA ANIVERSAREA LUI SADOVEANU

Umbră uriașului de GEO BOGZA

— Dar acesta e drumul pe care l-a făcut Vitoria Lipan!
— Intra-adevăr, pe aici a trecut Vitoria cînd se ducea să-l caute pe Nechifor.

Cele două exclamații fuseseră rostite, una după alta, de doi tineri prieteni ai mei pe cînd călătoream împreună, nu de multă vreme, în părțile de sus ale țării. Ne fuseseră dat marelui privilegiu de a ne scîlda sufletul în aurul cu care se înveșmîntă toamna munții Bucovinei și de a pune piciorul în locuri cu o vechie rezonanță istorică. De la Suceava la Putna, și apoi mai

departe spre apus, iar din Țara Dorneilor la vale, treceam în lungul apelor și peste munți, trezind la fiecare pas, de parcă am fi călcat pe clupe de orgă, sunetul a tot felul de nume și lapte din trecut. Prisolup peste care a venit Bogdan Vodă, Moldova în lungul căreia fusese vinat zimbru, Voronețul și atîtea alte cititorii ale lui Ștefan cel Mare, Pietrele Doamnei în a căror adîncă despăciură s-ar fi ascuns, la o năvală a turcilor, soția lui Petru Rareș, mereu veneau sub privirile noastre, cu glasul lor de demult.

— Dar acesta e drumul pe care l-a făcut Vitoria Lipan!
De pe tăblia galbenă din marginea drumului care urcase un munte și acum îl cobora, țîșnea asupra noastră un nume ciudat: Dirmoxa.

— Intra-adevăr, pe aici a trecut Vitoria cînd se ducea să-l caute pe Nechifor.

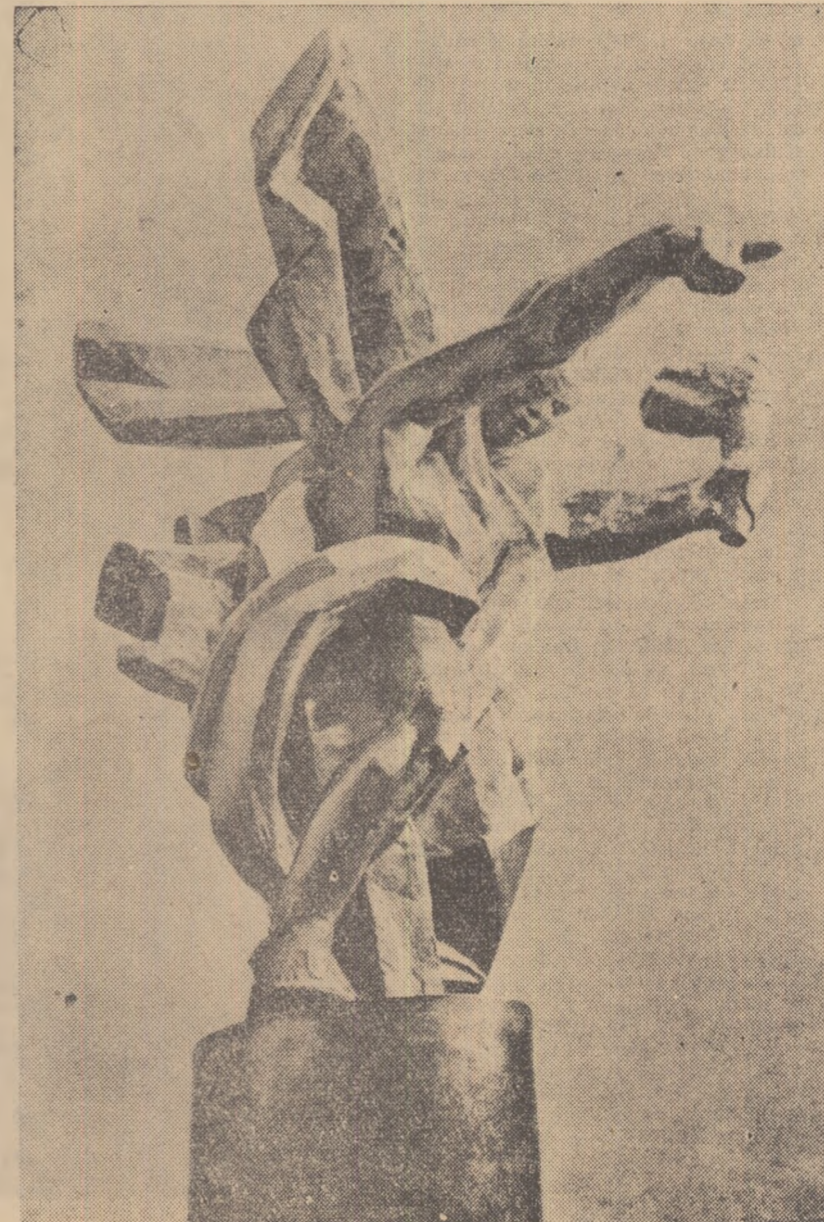
Din acea clipă, în marelui zvon al acelor locuri s-a mai adăugat o undă, tulburătoare și plină de vrajă. În chipul cel mai firesc, lingă atîtea nume de care răsuna pămînturile Moldovei, țărancă de pe Tarcău și-a luat locul, cu numele și mai ales cu fătura ei de neuită.

Făceam atunci un drum, la vale și la deal pe apa Bistriței, înaintea de generoase și gingașe privești, iscoditori față de ceea ce e nou în acea parte a țării. Erau atîtea de văzute, și iarăși n-a fost dat să evocăm atîtea. Dar nicidîm ființa noastră nu se însuflețea mai mult, cuprinsă de un adînc farmec al lucrurilor din această lume, ca atunci cînd venea vorba de Vitoria Lipan.

Iar pe drumul pe care îl făceam, mereu venea vorba de Vitoria Lipan. De la Dorna la Tarcău, atîtea sate ne-au adus aminte de apriga munteană, pornită, cu profilul lăuntric al eroilor antice, să-și verifice un tragic prezentiment.

În Fațașca, al cărui nume ni s-a părut prietenos și apropiat, am tras cu ochiul în lungul drumului și ne-am ascuțit urechea, doar vom desfrînt vreun sunet de ciocan pe nicovăli, doar vom descoperi vreo urmă din fierăria lui moș Pricop, cel care i-a dat Vitoriei primul semn cu Nechifor trecuse pe acolo, cu calul lui înținat în frunte.

Era altfel de vreme — vreme de toamnă, ca mîierea — decît aceea cu rezi înnoarăți și brusce fulguri prin care călătorește Vitoria, dar simțea și gestulația ei ne erau familiare. La Borca, lingă niște butoaie cu must, ne-am adus aminte de felul cum s-a comportat într-o zgomotoasă cumeție peste care dăduse pe neașteptate Vitoria, știlnd să facă față împrejurărilor. În arhalca așezare de la Crucii — coborîsem acolo venind din valea Mol-

VERA MUHINA

„Flacăra Revoluției”

(Continuare în pag. 6)

Cel mai recent număr al „Bibliotecii pentru toți” FADEEV: „Infringere”

Un detașament de partizani luptă undeva în imensa țară...

Levinson, comandantul grupului de partizani, are atribuțiile ext...

„Infringere” este, așadar, romanul verificării de conștiință...

„Infringere” este romanul în care Fadeev pune cu păstose probleme morale...

Liviu CALIN

La Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu”

Miercuri, 9 noiembrie, ora 18, va avea loc la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu”...

CARTI noua revistă

TARIA UNUI CARACTER

Atâția în marș' a Galinae Nikolaevna s-a împus ca unul din romanele cele mai valoroase...

teresează, ci a Tinei Borisovna, care trăiește cel mai adânc drama...

răscăltătoare cu alt era mai neașteptată. Doi oameni, în două momente diferite...

Clocotirea este într-adevăr dramatică și intensă în cel mai înalt grad...

Tina este cea care trebuie să renunțe. Sacrificul cel mai aspru este al ei...

Și ducându-se mai departe reflecțiile, Tina observă că „o moarte absurdă pe viața ei nu este absurdă...”

Ieronim ȘERBU

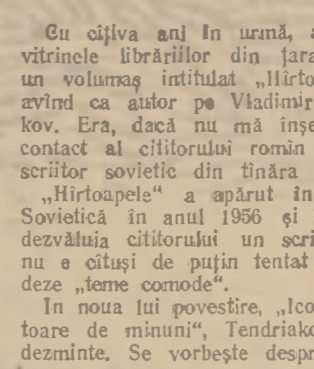

nunțelor cu care E. Drabkina dă viață ficțiunii...

Cartea aceasta constituie o lectură fortificatoare și plăcută...

Gh. ACHIȚEI

V. TENDRIAKOV: „Icoana făcătoare de minuni”

Cu câțiva ani în urmă, apărea în vitrinele librăriei din țara noastră un volum intitulat „Hirtoapele”...

„Pesmeții negri” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Pesmeții negri” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Pesmeții negri” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

Malțșev este o altă ipostază a lui Egorov, un Egorov în plină acțiune...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

CRONICA LITERARĂ

Mihail ȘOLOHOV: „Pământ destelenit” - vol. II

devarul este că, dincolo de observațiile pe care critica literară le poate face, acest celebru roman conține ceva care depășește suma calităților sale literare...

devarul este că, dincolo de observațiile pe care critica literară le poate face, acest celebru roman conține ceva care depășește suma calităților sale literare...

In noul volum, personajele rămân consecvente caracterului lor inițial, dar, ele se nuanțează fără a se modifica. Mai mult chiar, experiența de viață...

de PAUL GEORGEȘCU Nagulnov mai inflexibil și mai hotărât. Lukici mai duplicitar și mai crud, moș Șclucar mai flecar, mai sentimental. În roman, eroii lui Șolohov nu devin...

Pornind de la caracterul s-ar putea glosa, într-un studiu analitic, despre problema timpului...

Se poate vorbi la Șolohov de o artă a episoadelor. Am amintit zguduitorul pagini în care Lukici își încule mama bătrână într-o cameră...

„Examenul” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

desteabăt de greu, pe care oamenii înaintați o duc și astăzi în unele state încă înapoiate din Uniunea Sovietică...

Această este întâmplarea în jurul căreia a strâns Tendriakov o sumă de personaje deosebit de interesante...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

„Icoana făcătoare de minuni” este o frescă a evenimentelor din „noul stat”...

Adriana ILIESCU

CĂLĂTORIE ÎN ȘANTIERUL COMUNISMULUI

Tara fără aurg

E un principiu de drept internațional după care locul unei legații într-o țară străină își poartă naționalitatea lui, ca și cum ar fi o insulă.

Imaginația concretă a acestui principiu am avut-o în alt domeniu, atunci când am văzut în Gara de Nord a Bucureștilor vagoanele de dormit ale țării sovietice, — atât de specific și de pronunțat este caracterul lor. Chiar ele mi-au dat impresia că vin și se întorc într-o țară gigantică, cu alte dimensiuni. Liferete groase, în relief, ale inscripțiilor de pe ele, stema Uniunii Sovietice, puternică, alcătuirea în băși a vagoanelor, dimensiunile lor, răsunul de la prima vedere că vin dintr-o altă țară, în care toate sînt grandioase.

Înăuntru, comoditatea, eleganța, geamurile duble, lampă discretă cu aer condiționat, totul creează condițiile de a te pregăti și a petrece cât mai bine, zile și nopți întregi de voiaj. Te înalțezi în asemenea vagoane, ca într-o casă pe roți.

În compartimentul meu, doi tovarăși coreeni, unul de 29 de ani, celălalt aproape de 50. Sînt doi economiști, care-au fost aici la un congres. Se întorc acasă, cu trenul, de-a lungul Siberiei. Aveau de mers două săptămâni încheiate. Eu, călător de două zile, făceam figura de turist amator și neserios, de intrus în oada lor voiajelor. Mi-au tolerat însă cu o polițea de-o gingașie rară, care mergea pînă acolo, încît cel ce dormea sus, cobora noaptea, pe nesimele din pat, ca să mă înveseliască.

Îi văd ca acum, sfînd în pat, unul lângă altul, cum stau orientat și cu picioarele sub ei, cu genunchii înălțuri, și priveau făcuți pe geam. Am încă în ochi profilurile lor copilărești, ca ale unor sîni în miniatură: fața lată, nasul turcit.

Eu m-am gîndit mult la lunga lor călătorie de două săptămîni. Ei o petreceau fără nici un fel de greutate și neapusa de firese.

După ce mi-am terminat vizita la Moscova și Leningrad, când am revenit în țară, pe drum de prietenii sovietici, mi-a venit în minte că coreenii mei de-abia ajung acasă. Am avut un gând bun și amical, de bun sos, fața de acei doi omuleți admirabili.

De la Ungheni am intrat în țara gigantică, pe șantierul vast, cit un mare continent, al comunismului.

În societatea că vagoanele erau într-adevăr pe măsura Uniunii Sovietice, dar țara că, de cum am trecut pe pămîntul ei, am observat că s-a procedat la schimbarea caplajului de roți, distanța dintre ele fiind considerată prea mică. Nu știu ce gigant a ridicat tot vagonul în sus, de parcă l-ar fi luat în spate un uriaș de poveste și i-au pus alte roți, pe măsura Uniunii. Gigantul însă nu era un om ci o mașină. Fața de tot ce se face aici, puterile omului sînt prea slabe și pe de altă parte omul este aici crucial, așa că totul se face cu o mașină pe care muncitorul o minuieste numai, fără efort.

Am pornit. Vagonul s-a așezat și mi-a comodat pe șinele lui de acasă. Și au început să defileze, proiectate pe cer, ca niște gigante și moderne cupmuri de flintă, macarale de toate dimensiunile; coșuri de fabrică, blocuri în construcție, cariere de piatră.

Ne-am apropiat de Chișinău. E o mare capitală, un oraș întins, cu totul nou. Un cartier vast, cu blocuri dintr-un fel de cărămidă roz-pal, se ridică în sîmbă, pe dealul pe care altă dată nu era nimic. De-o parte și de alta a liniei, mari depozite de materiale de construcție, centre de camioane. E o mișcare nemaiapomenită. Incurcișmii o șosea care coboară din oraș; la rampă sînt oprite, în cele câteva minute, șiruri întregi de camioane încărcate cu tot felul de mașini și ma-

teriale. La o altă șosea, la fel. Dintr-un parc de camioane, a pornit atunci un șir. La o linie de triaj, altele se încarcă, direct din vagoane. O macara face toată treaba, ce pare, astfel executată, un joc de copii.

Sînt că am intrat de pe aici, în plină execuție a septenaliului.

Undeva, în dreapta, excavatoare, mari și numeroase, lucrează la asanarea unui teren mlăștinos, a unei băi. Pămînt alinat în deșeurile artificiale profleză deja malurile viitorului canal.

Gara e nouă, spațioasă; în spațiile ei, imediat, un bloc frumos, după care, în spate se ridică altele pe panta ce duce spre centrul orașului. Pe peron, în fața postului sanitar, două femei în alb, probabil două surori, se uită la tren.

Trenul s-a așternut la mers de nădejde pe întinderi mari. Livezi meslișite alinază pînă la orizont șiruri lungi de pomi care merg pe-o vale, urcă un deal și se mai zărește, nici ca niște buchele, pe coama celuilalt deal. Sînt că aici pomii livezilor nu se numără cu sutele sau cu miile. Astea sînt unități de măruriș. Trebuie să fie ca în astronomie alte unități de măsură. Asemenea întinderi sînt împărțite în șiruri. Într-o livadă ca asta, ale căreia laturile se-nînd pe zeci de kilometri, omul e nevăzut; nu e nici cit o furnică. Și totuși... el a făcut totul și el stăpîneste.

Trenul ateargă de-o zi. Caut să prind peisajul multind-mă cînd la geamul din dreapta, cînd la cel din stînga. Dar de-o parte și de alta, înfrățite, a-celălalt perdede de pomi tineri, late de vreo 40-50 de metri, plantați aici pentru a protegi terasamentul de eroziunile fierbîntele. Treceam așadar ca printr-o pădure fără sfîrșit. E toamnă. Pădurile e țesut din firele albe și subțiri ale crengilor de meslecin tineri, pe care, la timpul acesta tremurau frunzele galbene, palide, de-o delicată minunată. Sînt firește amestecate, multe soiuri de copaci, fiecare cu nuanțele și cu gingașia frunzelor lui. Totul alcătuieste o simfonie coloristică de mare variație. Nu mă satur privind ore întregi.

Din loc în loc, prin pordeaua acoperită ca de cretonă veselă, se deschide cit-o poartă, prin care vezi pînă departe. Apar atunci întinderi însoite de grîu de toamnă de-un verde fină și vesel, sau arături negre care îndoliază peisajul de parcă și în tren s-ar fi lăsat umbra unui noar.

Printr-o poartă de-aceasta, vîd un șes de sticlă de zahăr. Cea mai mare parte e cules. Mai sînt însă și întinderi verzi. La marginea lor merg niște mușini, purtînd înalte un gîl lung de girafă. Probabil o mașină specială de recoltă. Camioane aplegă încolo și încoace spre acele mașini. Le revîd apoi în gara următoare, descîrcîndu-se singure pe marginea șirilor lungi de sticlă aglomerată, din care o macara, cu o supă specială, le ia și le încarcă în vagoane.

Totul face mașina.

Mai întrezir, la Moscova, am văzut cum un grup de muncitori, după ce au terminat o reparație în stradă, și-au încărcat unelte pe un carucior cu motor electric, pornind cu minime libere după el, ca după un carucior de copil care ar merge singur.

Trenul a intrat apoi într-o pădure adevărată care a jînt o zi întregă, pînă ce am ajuns la Moscova. Aici nu-i chip să înșirăm pădurile în kilometri pătrați. Ca să vă dau o idee de întinderea lor, trebuie să spun: e o pădure de o zi, sau de două zile de tren expres.

Moscova, Moscova!

La radioul vagonului, cineva vorbește. Dar nu are chip să vorbească, fiindcă după fiecare două-trei cuvinte

izbuiesc țărîntele de ris, ca o ploie violentă de sunete de clopotei. Tovarășa Lidia, soția unui inginer care lucrează la montarea uzinei de la Săveni, acum în drumul întoarcerii acasă, mă informează că cel ce vorbește e Mihailov, care improvizează pentru copii.

De-odată în jurul nostru se întinde un timp paralel, apoi se intrunesc, se împletesc, se încurcă, și iar pornesc mai departe, printre cabine negre, printre macarale: Briansk...

Mă gîndesc ce biatăle cumplită a fost aici! Nu mai este nici urmă. Viața, oamenii au învîna. Dar amintirile au rămas; ura contra războiului și a celor ce-l mai pregătesc e vie, înverșunată. Plouă. Pămîntul e negru ca de cărbune. Camioane de mare tonaj duc departe pe cîmp niște cazane mari. Se ridică probabil acolo o nouă fabrică. Acel camion cu șolterul din el reprezintă un mic șurub, din sutele de milioane care alcătuieste inunca unitară a septenaliului, al cărui șantier se întinde și se perindă prin fața geamului vagonului meu de vreo 2500 de kilometri.

Peisajul se schimbă brusc. Cîteva clădiri înalte. Agitație printre călători. Caut să prind cîteva aspecte. De obicei asemenea întinderi, în orașele mari, se prelungește. Dar, deodată, trenul încetinează, se oprește: Moscova!

O boală de sticlă, citiva oameni, în ploaia măruntă, care-și așteaptă prietenii, rudele. E și pentru mine și pentru colegii mei de voiaj tineri, late de vreo 40-50 de metri, plantați aici pentru a protegi terasamentul de eroziunile fierbîntele. Treceam așadar ca printr-o pădure fără sfîrșit. E toamnă. Pădurile e țesut din firele albe și subțiri ale crengilor de meslecin tineri, pe care, la timpul acesta tremurau frunzele galbene, palide, de-o delicată minunată. Sînt firește amestecate, multe soiuri de copaci, fiecare cu nuanțele și cu gingașia frunzelor lui. Totul alcătuieste o simfonie coloristică de mare variație. Nu mă satur privind ore întregi.

de DEMOSTENE BOTEZ

alle este. Bulevarde largi; mișcare. Irelul pare totdeauna primul contact cu un oraș mare. Te urmărește gîndul că pătrunzi într-un mare mister, într-un necunoscut copleșitor.

În fuga mașinii, toate fur repede înapoi. O să le mai văd! Par toate noi. Sînt cu siguranță rodul muncii de acum, zidiri ale socialismului.

Un bulevard larg deschide perspectiva ce se pierd în umbrele serii și în pinzole ploii, ceea ce sporește și mai mult impresia de vis. Înaltele blocuri, trec, plouă, parcă ar fi niște colosale vapoare. Neonul deschide luminișuri, călătorește și ele. Undeva, în fund, blocuri de cîte 10-15 etaje vin în tulmînire ca niște masive muntoase.

Trec printr-un adevărat defileu al necunoscutului, aruncînd privirile în toate părțile, avid să prind orice detaliu, să fixez ceva din această grandioasă defilare. Totul însă trece pe-știt, cu neputință de identificat, într-o lume în care mă simt mic și pierdut.

Moscova e un oraș imens. Opt milioane de locuitori, plus vreo milion de flotași, atrași aici de nenumăratele treburi cerute de realizarea zilnică a septenaliului. Un oraș cit o țară. Țara e doar un continent. Și încă unul pe lângă care Europa cu pudzeria ei de fîlgăsoare e ca un apendice crispat cu golliuri și peninsule de forme ciudate.

După două săptămîni n-aș putea spune că m-aș putea orienta prin Moscova.

Am cîteva puncte de reper: hotelul Leningradskia la care stăm, o clădire de 32 de etaje, gen Casa Ștefăni, a cărui săgeată cu stea în vîrș se vede de departe ca un fel de turn Eiffel; Kremlinul cu turnul Spasii și soborul de turle aurite; hotel Ukraina; Universitatea Lomonosov și parcul Lenin din vale cu stadionul ce o gură de crater; Balsei Teatr; piața Pușkin, piața Marșalovski; strada Gorki; bulevardul de centură Sadovnia; marele magazin GUM; librăria Unimii Scriitorilor.

LA MOSCOVA

(Urmare din pag. 4)

filială a Institutului de automatizare, cursuri speciale de perfecționare și trei universități populare. Peste o mie de muncitori — artiști amatori participă la cercurile de artă ale casei de cultură, iar alți peste patru mii sînt cuprinși într-o puternică organizație sportivă, în care numai numărul echipei de fotbal a ajuns la patruzeci.

Fenomenu cu adevărat măreț al apariției și cristalizării noulor trăsături morale ale comunismului se recunoaște însă, în viața de fiecare zi a oamenilor, tot mai pătrunsă de spiritul educației comuniste.

Am să mă refer în acest sens numai la dezvoltarea însemnată pe care a luat-o mișcarea brigăzilor de muncă comunistă, ca formă nouă a întrecerilor socialiste. Peste cinci mii de muncitori din colectivul Uzinei de rulmenți din Moscova — uzină care de zece ani deține steagul de fruntă pe ramură în cadrul întrecerilor pe orașul Moscova — participă cu înstălnire la această mișcare nouă. Obiectivele întrecerilor pentru câștigarea titlului de brigadă de muncă comunistă nu se limitează numai la cele legate de îndeplinirea și depășirea planului de producție. Ele sînt legate de formarea omului nou, a conștiinței comuniste a oamenilor, de tendința prometeică a împlinirii și desăvîșirii omului, în totalitatea aptitudinilor lui fizice, intelectuale și morale. Membrii unei asemenea brigăzi își propun singuri ca obiective concrete, în afară de îndeplinirea sarcinilor lor de muncă, sarcini legate de ridicarea nivelului lor cultural și moral, de dezvoltarea aptitudinilor lor intelectuale sau artistice. Toți urmează o formă de învățămînt, vizionează împreună spectacole, citeș și discută cărți, analizează și ajută dezvoltarea complexă a fiecăruia dintre ei, în atmosfera generată de unitatea de fel și concepție, într-o atmosferă de adevărat colectiv de prietenie.

Toate acestea fac ca la Moscova să trăiești mereu în pragul viitorului, în pragul societății comuniste și să te simți mereu cuprins de prezența și dragățea pe care oamenii îi-o acordă cu atîtă sinceritate și căldură.

Aurel MIHALE

Soarele lui Octombrie

Aud lopătarea lui Octombrie aproape, ca o naouă uriașă plutind pe aurorele umanității, dînd contur și certitudine celor mai cutezătoare vise și străbînd prin inimi, ca pe întinse ape, meridianele purpurii ale eternității!

Lumina lui Octombrie e flacăra focului dintii peste iarna omenirii, florile lui april tumultuoase, e trîznitul care a dezrădăcinat trunchiul putred, e ploaia peste uscatele cîmpii secetoase și recolta viitoarelor holde mănoase; lumina lui a dat sens și gest deplin visului, muncii și existenței noastre, înalțîndu-le cu aripile unui nou romantism spre arhipelagul astral, prin coloanele pure de ghețuri albastre!

Neconsumată bucuria de veacuri a lumii s-a revărsat, cascadă, pe fărîmul răsăritean cu inima și prioarea lui Lenin, de mult nu mai cunoaștem teama zilei de mîine, umiltoarea privire a stîpînului, și-am deprins demnitatea noului elan, arborînd spre slava roșului Octombrie sursul copiilor, zborul hulubilor, fluturarea stengurilor, toate la fel de năinate în toamna aceasta cu frunze de optsprezece carate!

Ni-e încălțită pupila de plenitudinea soarelui dinlăuntru și de-afară, iar de departe mîinile care vor fi în curînd de pe tot globul descuțate, au înouăț să cunoască prietenia și se caută fără răgaz, flămînde, înfiorate, precum mugurii fișniți în primăvară caută lacomi soarele și veșnicia!

Ni-e încălțită privirea de plenitudinea luminilor nesfîrșite dinlăuntru și de-afară care iradiază neîntinate în toamna aceasta cu frunze de optsprezece carate!

Nicolae TAUTU

Moscova noaptea. Podul Novo-Arbsk.

La statuia lui Lenin

Prin trunchiul dur și luciu de statuie
Ca printr-un pîmînt între văzduh și lut,
Din adîncimi, spre chipul lui știut
Necentenii primăvara suie.

(O cavaleadă-n ritm nănterupt)
Inima lui spre oameni, în afară.

Cînd treci pe-alături piatra se-nfioară
Și parcă-azi cum bate dedesubt

Statuia-n timp oprită, într-o toamnă,
Aceași vîrstă și-a păstrat pe chip,
Iar braju-nscris în marmuri și nisip
Înaintînd spre zări și-acum îndeamînă.

Ilie CONSTANTIN

LENINGRAD — vedere spre cheiul Petrouh.

CUNOAȘTERE ȘI ACȚIUNE

Alături de critici preocupată să reevalueze marxist-leninist creația marelui sărbătorit, am combătut și altă dată viziunea, transmisă de trecutului oficial, ai unui Mihail Sadoveanu care, încredințat de nulitatea străduințelor transformatoare, predică fatalist...

pentru „asistență”, pentru poporul din jur, care, o clipă, întrezărise înfrîn-sul o speranță a nenorocirilor sale, agravate sub domnia Ducăi. Deși cunoștea mizeria multimii cu și atitudinea ei înțeleaptă Russet, în virtutea pașionilor sale, ne socotește. Ori, disprețuirea sau chiar ignorarea poporului se plătește uneori cu viața. De aceea spunem că Jderii, solidari în mod activ cu un ideal colectiv, și Vitoria Lipan, exponent tacit al simțului popular de dreptate se proiectează în caractere sub raport moral și psihologic, pe plan literar vestese eroii pozitivi de azi, iar acțiunea purtată de ei este o luptă memorabilă. În timp ce Alecu Russet, ego centric, izolat de comunitate, cuoan inremediabil, rămâne un temperament anarhic și acțiunea sa o aventură fără urme în amintire.

Saluturi

Permiteți-mi să vă transmit salutul Uniunii Scriitorilor Maghiari și al mei personal cu ocazia celei de a 80-a aniversări a zilei dumneavoastră de naștere. Dorim ca munca dumneavoastră creatoare să îmbogățească încă mulți ani literatura română și cea universală și activitatea dumneavoastră să infuzeze și pe mai departe prietenii și dintre popoarele noastre. Vă urăm sănătate și viață lungă, bogată în succese.

DARVAS Jozsef
Președintele Uniunii Scriitorilor Maghiari

STIMATE TOVARĂȘ MIHAIL SADOVEANU

În numele Prezidiului Uniunii Scriitorilor din R. P. Bulgaria, vă felicităm calduros cu prilejul aniversării celor 80 de ani de la nașterea dumneavoastră.

În cei peste 60 de ani de activitate, literatura populară a fost români s-a îmbogățit prin minunata dumneavoastră creație, închinată omului, vieții.

La noi, în Bulgaria, opera sadoveană este bine cunoscută multor de cititori, care o prețuiesc și văd în ea marele talent al creatorului unor figuri nemuritoare.

Dumneavoastră ați redat cu veridicitate chipul jăranelui suferințele prin care a trecut el în timpul regimului burghezo-moșieresc, vitalitatea și rezistența lui, aspirațiile sale către o viață mai bună și dreaptă.

După anul 1944, când poporul român și-a dobândit libertatea, lăudându-și soarta în propriile sale mâini, dumneavoastră ați fost dedicat cu toată suflul cauzei poporului eliberat care, sub conducerea înțeleaptă a partidului clasei muncitoare, a pus bazele construcției societății socialiste. Acum, au apărut pe fațada creației dumneavoastră chipurile noilor eroi, cu Miștea Cocor a cărei soartă ilustrează noul drum deschis jăranelui român.

Pentru binele poporului dumneavoastră, pentru trănăirea relațiilor dintre literaturile noastre socialiste, pentru triumful păcii în Balcani, în lume, noi vă urăm din toată inima, scumpe tovarășe Mihail Sadoveanu, viață lungă și rodnică.

Ghiorghi KARASLAVOV

Prim secretar al Prezidiului Uniunii Scriitorilor din R. P. Bulgaria

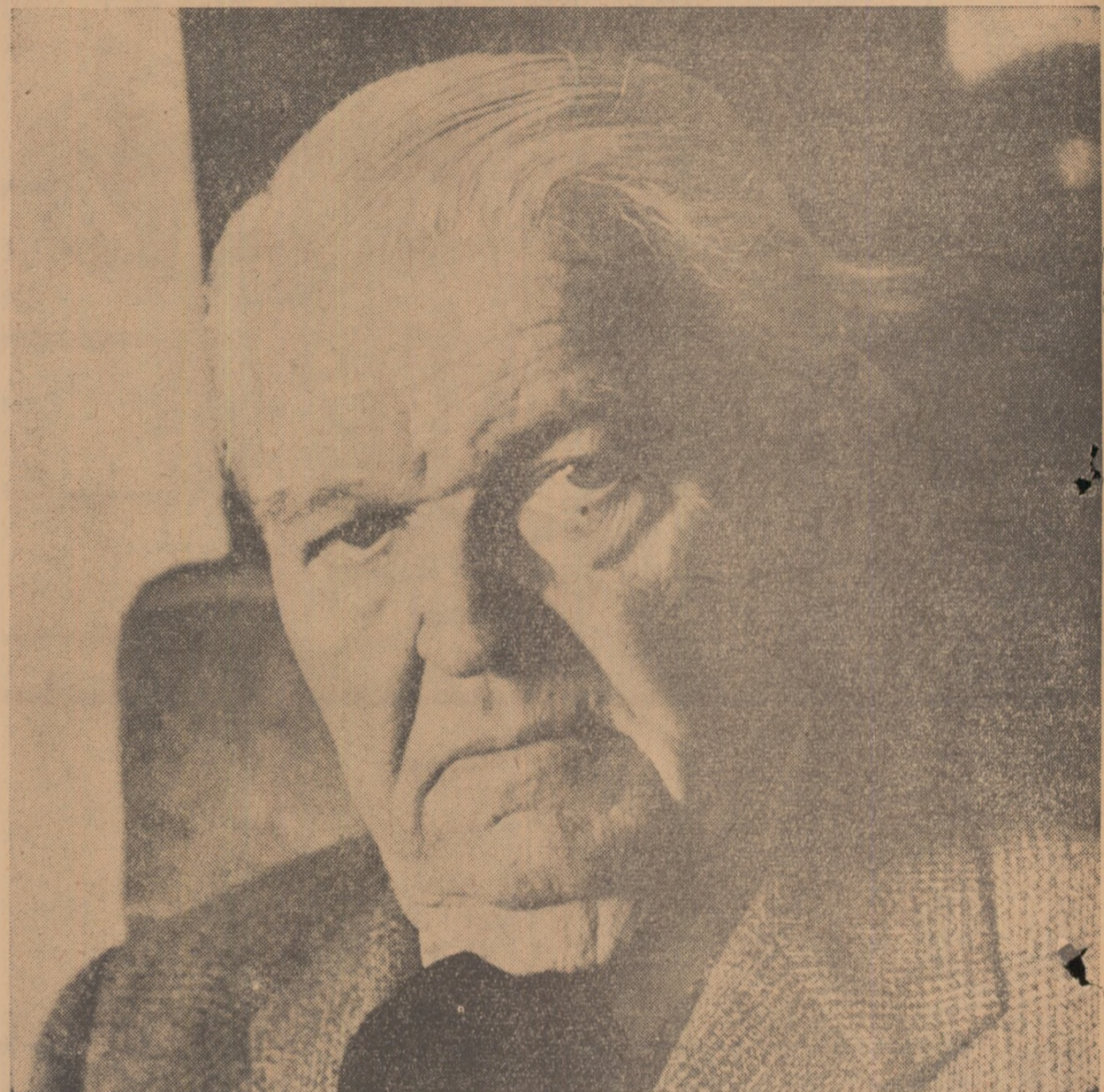

Foto: FLORIN DRAGU

Intellectualul și înțelepții

O distincție și o precizare se impun atunci când vorbim despre intelectuali și probleme lor în opera lui Sadoveanu. Distincția o face scriitorul însuși, explicit, în diferite cărți și o ilustrează din plin prin complexitatea personalității sale; precizarea e cerută de economia discursului de față, prin comparația cu ceea ce se are în vedere în numărul trecut al „Gazetei Literare”. Anume, la Sadoveanu există o netă deosebire între intelectual — ca produs al înnoștrii organizate, dobândit în școli și întemeiat pe anumite sisteme — și între înțelepți, adaptat la civilizația populară, nefixată în tomuri, nescrisă, transmisă prin tradiție și verificată generații după generații prin experiența directă.

Temeurile acestei distincții nu e cazul să fie făcute aici mai pe larg. Importante sînt consecințele ei pe plan literar, deoarece în funcție de atribuții pe care i-a conferit unui personaj în opera sa — intelectual sau înțelepț — Sadoveanu are fața de el și de problematico lui o altitudine deosebită, care măsoară, în ultima instanță, poziția sa față de anumite grupuri sociale și față de locul lor în societate.

Sadoveanu n-a micșorat niciodată stima sa față de intelectuali. O probează și opera sa, și activitatea sa obștească, începând din tinerețe. Totuși, în ierarhia simpatilor sale personale, de mai multă atenție s-au bucurat acele ființe care dobîndeau din partea lui aureola de înțelepți. Tot în numărul trecut al „Gazetei Literare”, Ion Savin Bratu fixează câteva lucruri extrem de prețioase cu privire la acele personaje sadoveanice, care sînt păstrători ai unei vechi civilizații populare, moștenită din vechii timpuri. Acceptînd demonstrația sa, adăugăm că vedem în acesti oameni toamă înțelepții la care ne referim.

UMBRA URIAȘULUI

(Urmare din pag. 1)

dovei peste Rarău prin cea mai dulce lumină ce a domnit vreodată în lume, răspîndită pe toată fața muntelui, ca de uriașe lumînări, de mii de mestececi îngalbeniți — ne-am amintit cum a cîcortat cu nuanșii care chiuiau, trăgeau cu pistonalele și goneau cu săniile pe gheața Bistriței. La Călugăreni, unde începea să se simtă pulsația unor mari sănțiere, ne-am adus aminte de seara de demult, în care Vitoria privea pe gânduri ciudata stîncă al cărei nume e Platra Felului. Pe un loc neted ca-n palma se înalță, fără nici o legătură cu ceel în jurul ei, ca pietă din cer, acea stîncă bizară, și ne-am grăbit să-i dăm ocol, fiindcă marginea lacului este aproape și apele înaintează mereu.

În inserarea de demult, cînd Vitoria a privit-o prin fereastra prăvăliei domniului David, acesta i-a reamintit povestea pietrei, pe care o știa de la Nechilor. — Se spunea că dracul a rupt-o din Cealbiau și a adus-o în zbor, cu gândul să o praveie în Bistrița, ca să-i oprească apele, dar n-a mai avut cînd, fiindcă l-a prins pe drum cîntatul cocoișilor. Acel drac, dacă ar fi trăit pînă azi, și-ar fi dat seama că stîncă lui, oricît privea ea de uriașă, n-ar fi putut în nici un caz opri apa Bistriței, și că pentru o asemenea treabă — care de altfel în zilele noastre s-a și făcut — era nevoie de peste un milion de metri cubi de beton. Și astfel, după Călugăreni, șoseaua pietrăuită pe care coboram spre miazăzi a intrat sub ape, ca o spinare de submarin, și s-a dus tot mai la fund. De acum înainte, pe o lungime de treizeci de kilometri nimeni nu va mai putea pune piciorul pe urmele Vitoriei Lipan. Putînd pe fața lacului, călătorii vor putea cel mult — cum am făcut și noi pe bordul vasului pe care ne imbarcasem — să se gîndească, stăpîniți de tot felul de emoții, că acolo, în adîncime, printră atîtea vechi așezări, a intrat în împărăția necuprinsă a apelor și unul din cele mai vestite drumuri din literatura română. Era un ceas de amurg cînd, aducîndu-mi aminte de o meserie mai veche a mea, l-am rugat pe căpitanul Andrei Popa să-mi treacă, pentru o clipă, roata de lemn cu alături a cîrmei. După atîția ani, am trăit iarăși voluptatea de a vedea cum pro-

Foto: DAN GRIGORESCU

Mihail SADOVEANU — un clasic în viață

În perioada celor șasezeci și șase ani de viață nouă, care au trecut de la eliberarea popoarelor noastre, am reușit să ne cunoaștem reciproc literatura noastră, mult mai bine și mai profund decît s-a făcut în anii premergători. Noi, bulgarii, putem spune că avem cunoștințe destul de bogate despre literatura populară frată romînă. Scriitorii noștri, nu numai că le este cunoscut numele octogenarului Mihail Sadoveanu, dar mulți dintre ei, au avut prilejul să-l întâlnească personal; alții l-au văzut la tribuna diverselor congrese internaționale pentru apărarea păcii. Cîțitorii bulgari, la rîndul lor, îl cunosc din operele traduse în limba bulgară, îndeosebi din romanul „Miștea Cocor”, primit cu multă căldură.

Pentru poporul nostru, „Povestirile din război” apărute în 1905, au o deosebită semnificație, căci locul unde se petrece acțiunea povestirilor este patria noastră, iar evenimentele narate sînt strîns legate de eliberarea noastră de sub jugul otoman. În aceste povestiri e evocat în toată mărirea sa eroismul acelor fiți ai poporului român, alături de ostașii ruși, cu dezrobii și patria noastră. „Povestirile din război” de curere prin veridicitate, prin simplitate și căldură, prin adîncul umanism, de asemenea, te uimesc și prin măiestria inegalabilă cu care sînt scrise, prin atmosfera intimă care învală eroii, făcîndu-i mai apropiați, emoționanți de sinceri și de puri. Cîțitorul este curcior de artă înaltă și solidă a autorului, încă de la prima povestire „Moara părăsită”, unde „...asfințitul parcului strecurare în taină mare în suflet” și în noaptea întunecoasă care se lăsa peste cîmpia bulgară, călătorește cu invidiosul suflet, pornită spre moară. Iar la sfîrșitul povestirii, aspectul crud din nă-

celul cerchezilor își dezvăluie legea nemilosă a oricărui război. De nedescris sînt sentimentele trezite în tabloul din „Călugăreni”, sau eroismul nemuritor al lui Panțuciu, Povestirea „Convoniul”, te copleșește prin autenticitatea ei. Acel trist și lung șir de prizonieri turci, cu dramele și necezurile lor, care abia își mai tirăse picioarele ostentive, sosirea lor în sat și dialogul profund omenesc dintre prizonieri și escorta lor, sînt scene ce nu se pot uita. De la apariția „Povestirilor din război”, au trecut 55 de ani. De atunci și pînă în prezent, autorul lor a dăruit literaturii române și universale, noi și valoroase opere. Îi dorim maestrului viață lungă, plină de creație pentru a înzestra literatura românească — pe care a susținut-o și a îmbogățit-o vreme de șase decenii — cu noi opere de valoare.

Slavcio VASEV
redactor-șef al revistei „Literaturen front”

Leningrad: priveliști

OSTAȘUL REVOLUȚIEI

- Peste cinci minute sosit la Leningrad, ne anunță o voce subțire, trecind din vagon în vagon...

Dramaturgii timpului nostru au fixat în vaste galerii, ca pe un memento neplăcut, epopeea Revoluției din Octombrie...

erof într-un fel, războiul l-a întors pe dos într-alt fel, iar revoluția l-a modelat și călțit după chipul ei.

Interpretind pe Ivan Šadrin

Ivan Šadrin este unul din eroii acestui epos, care își schimbă mentalitatea lui milenară de țăran rob...

lui Pogodin, apoi al Teatrului Municipal care, pe parcursul experienței sale, și-a cștigat un stil superior de muncă în colectiv.

Șt. Ciubotarușu și I. Manta, într-o scenă din spectacolul „Omul cu arma” la Teatrul Municipal.

Buruju T. ARGHEZI

Moscova, în preajma marii sărbători

Ca de obicei, în zilele din preajma sărbătorii se face bilanțul celor reușite, ne bucurăm de succesele noastre, ismăm la viitor.

Este greu să rezumi în două-trei pagini bilanțul cultural al unui an atât de important este însă faptul că suma contemporaneității, a omului sovietic, a muncii lui creatoare, este tema predominantă...

culturii ucrainene. Moscoviții vor vizita expoziția de artă a Ucrainei sovietice, în care vor fi expuse circa 5000 de pinze și lucrări de artă decorative.

Prin telefon

zincie nenumărați vizitatori. Pictori, sculptori, admirabile lucrări în metal, muzice, mobilă, desăfoară în fața noastră artiștii și meseriașii celor trei țări.

Lui Octombrie, sărbătorii marelui, mi sînt închinete toate realizările culturii socialiste, tot ce-i mai desăvîrșit în arta și literatura patriei noastre.

A. BELSKAIA

Oleg Strizenev în rolul Vișatorului din filmul „Nopti albe”

formărilor lui Šadrin, pe măsura influențelor pe care le recepționează. Dar saltul calitativ al acestui țăran — saltul istoric — se produce numai după convorbirea cu Lenin.

lubesce lectura, romanul în special — din care citez pe Șolohov, Ostrovski, Galina Nikolaeva, Fadeev — sînt ferestre prin care privesc în inima țărilor vecine și prietene.

În acest scop al interpretării cît mai firești, realiste, de mare folos imi sînt filmele sovietice, cum de mare folos mi-au fost neuitabile creații actoricești ale lui Gribov, Mareșkaia, Pliat, Mordvinov, Ilinski, Lebak, Cerkasov...

Epoca noastră, profund transformatoare, ne-a creat mari răspunderi. Personajele noastre sînt adeseori eroii victorioaselor construcții socialiste.

Arta acestei interpretări nu rămîne de aceea în limitele spațiului național. Stilul realismului socialist este de notorietate universală.

Ștefan CIUBOTARUȘU Artist emerit

„NOPTI ALBE”

Talantul și experimentul regizor sovietic, Ivan Pliuev, a știut să creeze o operă contemporană.

Este meritul creatorului filmului, care nu numai că a știut să selecționeze din „romanul sentimental” al lui Dostoievski momentele cele mai prolepice viziunii sale, dar, în virtutea dreptului și obligației sale de a îmbogăți ideile lucrării ecranizate, a completat aceste momente, valorificînd în mod fericit însuși potențele latente ale povestirii.

În filmul „Idiotul” al aceluiași regizor, sarcina ecranizării era mult ușurată de contrapunerea evidentă a personajelor și acțiunilor într-o suită dramatică generatoare a unui conflict clar.

Lui Octombrie, sărbătorii marelui, mi sînt închinete toate realizările culturii socialiste, tot ce-i mai desăvîrșit în arta și literatura patriei noastre.

Scenă din filmul „Pămint destelenit”

filmul sovietic

„PAMINT DESTELENI”

Ecranizind romanul lui Mihail Șolohov, scenariștii I. Lukin și F. Salunogov ne-au oferit un text de factură clasică, într-o compoziție concisă și extrem de clară.

creatorii filmului ne-au prezentat astfel eroii principali din sat, după care intrăm în conflict, participînd alături de ei la lupta pentru învingerea colhozului în acele prime zile ale anului 1930.

procedat cu cele două capitole ce cuprind plecarea lui Davidov la brigada a doua, rămasă în urmă la eret. În film vom avea un singur episod, în care hotărîrea lui Davidov va fi determinată de frământările-i personale și care se va încheia cu discuția dintre președintele colhozului și noul secretar al comitetului raional de partid, Nesterenko.

Primele imagini ale filmului, urmînd fidei linia romanului, ne prezintă soseșea esaulului Poloviev în Gernecel-Log; asistăm apoi la vestea lui Davidov și o dată cu el îl cunoaștem pe Makar Nagulnov, secretarul celui de partid din sat, și pe Andrei Razniotnov, președintele sovietului.

Ațiunea celor două seri ale filmului corespunde primului volum și începutului celui de al doilea ale romanului lui Șolohov. Scenariștii și-au permis unele modificări, determinate de necesitatea dezvoltării în film a caracterelor unor personaje sau din dorința evitării unor posibile repetări.

Recenta ecranizare a „Pămîntului destelenit” urmărește în primul rînd redarea figurilor comuniștilor din sat, a frământărilor și luptei lor în perioada colectivizării.

„Nopti albe”, după cum am arătat, a acțiunii unor idei care în povestire nu se impun cu pregnanță.

Regizorul filmului și-a adus contribuția creatoare și în conturarea iubitului Nasterenkă, pe care l-a înzestrat cu datele unui luptător democrat împotriva regimului țarist, amplificînd semnificațiile sociale ale operei.

Regizorul A. Ivanov și-a concentrat atenția asupra redării autenticității caracterelor. Semeion Davidov, unul din cei 25.000 de muncitori, și-a găsit un izbutit interpret în persoana actorului P. Cernov. Davidov apare în film nu numai ca un muncitor dirz, neîfricat, cu o voință de neînrînit, ci și ca un om sensibil, chiar puțin sentimental (vezi dezvoltarea relațiilor sale cu Lușka), sau a căruia înălțare aspiră desigur la dijonis bîrbațescă.

Interpreții principali ai filmului sînt doi tineri: Oleg Strizenev în rolul Vișatorului și Ludmila Marcenko, în rolul Nasterenkăi.

Tînăra actriță Ludmila Marcenko, încă studentă a Institutului cinematografic din Moscova, adă dovadă de multă sensibilitate. Lipsa ei de experiență actoricească face însă ca în unele momente să nu atingă forța dramatică prezentă în opera lui Dostoievski. Actrița reușește totuși să evidențieze chipul curat al eroinei, impletind șugălnicia tinereții cu umorul fin, expresia credinței înșelate, speranța și durerea. Marcenko a avut de trecut momente deosebite de grele, care au constituit un adevărat examen. Remarcabil reușește ea în scena dinaintea plecării iubitului — chnd aceasta îi mărturiseste că nu se poate deocamdată căsători — să trăiască în același timp durerea despărțirii, bucuria așteptării dragostei lui, speranța în întoarcerea iubitului.

Vorbele lui Davidov talmăcesc una din ideile fundamentale ale cărții lui Șolohov — aceea a necesității viziunii revoluționare, a luptei continue, dirze împotriva tuturor acelor care uneltesc contra puterii sovietice.

Silvia NICOLAU

M. TOLU

Cadru din filmul „Nopti albe”

Regizorul insistă asupra ideii că o

PRIETENIA NOASTRA

red că acest cuvânt, „prietenie”, ar trebui scris cu literă mare...

Lungă aceste pinze de priet am înteles atunci, deosebit de clar, marea prietenie socialistă, umanismul aceluia de însoțire a unor comori naționale.

În ultimii ani am cunoscut numeroase realizări ale artei române — opere literare, tablouri, sculpturi, literatură și artă română se bucură de o caldă apreciere în țara noastră...

Desigur, vă este cunoscută caldura cu care în timpăna oamenilor sovietici pe solii României. De mult succes s-au bucurat spectacolele Teatrului de Operă și Balet din București...

Manifestările prieteniei noastre sînt atât de variate! Aș aminti, în încheiere, un fapt sugestiv — colaborarea creatoare a compozitorului român Mauriciu Vesca...

„E bine cînd alături de tine pășește un prieten. Popoarele noastre au fost alături în toți acești ani, alături de toate fărîle socialiste, ajutîndu-se în numele eucerii piscurilor comunismului...

Și vom fi mereu alături în trîncina noastră prietenie, luminată de strălucirea marelui Octombrie!

N. BABIN

(Articol scris pentru „Gazeta literară”)

UMANISMUL LITERATURII SOVIETICE

În romanul lui E. Kazzakievici „Primăvara pe Oder”, există urmistorul episod. Sergentul sovietic Silvenko, a cărui familie a fost aproape în întregime exterminată de fasciști...

Articol scris pentru „Gazeta literară”

omului de către om, ale dușmănil și împilării. Ea a fost și rămîne carne din carnea poporului care a înfăptuit Revoluția în numele orînduirii celei mai drepte și umane, socialismului.

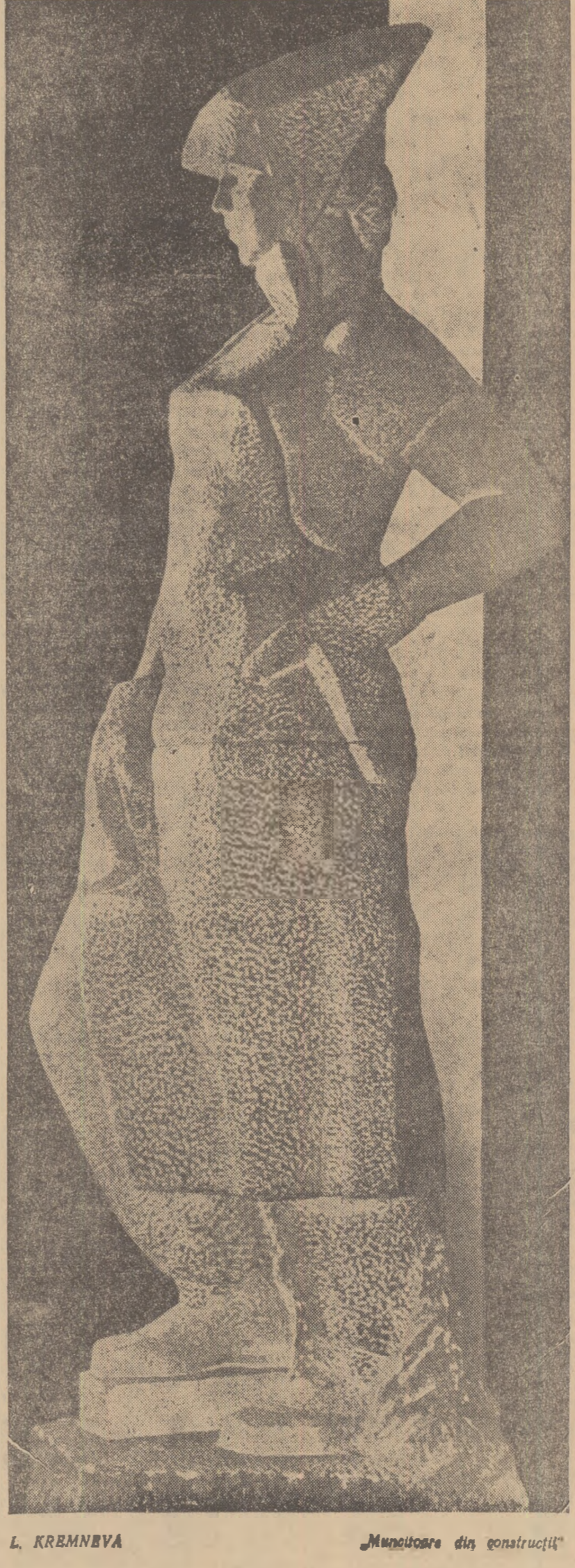
Începînd cu devisa înaripată a lui Gorki: „Omul, ce mîndru sună acest cuvînt!”, cu poemele lui Maikovski care-l dîntă pe Omul acesta, liber și frumos sufletește, literatura sovietică a sportat zestrea umanismului socialist activ...

De aceea, umanismul abstract și „nobil”, dragostea față de omul în general”, profeta de artă burgheză cu atîta perseverență și care se arată a fi numai un paravan al exploataării omului simplu, sînt incompatibile cu concepțiile artistului sovietic despre umanism.

Umanismul nostru s-a născut în condițiile luptei cu răul. Răul, la jumătatea secolului nostru, este, înainte de toate, un nou război mondial. Cunoscutul poet sovietic Stepan Șcipaciiov a spus pe drept cuvînt, că în toate limbile pămîntului fericea nu mai poate avea acum decît o singură accepție: pacea.

Umanismul nostru s-a născut în condițiile luptei cu răul. Răul, la jumătatea secolului nostru, este, înainte de toate, un nou război mondial. Cunoscutul poet sovietic Stepan Șcipaciiov a spus pe drept cuvînt, că în toate limbile pămîntului fericea nu mai poate avea acum decît o singură accepție: pacea.

Umanismul literaturii sovietice se sprijină pe înțelegerea mersului ascendent al istoriei, pe omul orînduirii noastre there. Eroul literaturii, Vladimir OGNEV.

L. KREMNEVA „Muncătoare din construcții”

La telefon:

VERA PANOVA, STEPAN SCIPACIOV, LEV NIKULIN

Cîteva zile înainte de sărbătoare, moscovitii se salută cu o formulă specială: „Te felicit cu prilejul apropriei sărbătorii”.

E o formulă născută în atmosfera zînelor din preajma sărbătorii. Așa ne salută telefonista moscovită de la „Internațional”, așa ne salută telefonista hotelului în care locuiește Vera Panova...

Cititorii din România. Și sînt fericiți să mă pot adresa vouă în preajma celei de a 43-a aniversări a Marii Revoluții din Octombrie cu cuvinte de prietenie și urări de fericea, de noi succese în drumul vostru spre socialism.

Am început în ultima vreme să lucrez în domeniul teatrului și cinematografiei. Am scris o piesă „Sîrîntul nopților albe”, care a și fost strălucit într-o serie de teatre. La Moscova și Leningrad au și început repetițiile. La Moscova, la studioul „M. Gorki” se realizează filmul „Evdochia”...

„La telefon Moscova! Scriitorul Lev Nikulin. — Generația mea își amintește de zilele lui Octombrie la Moscova, de primele salve de armă, care au răsunat în amurg, în Piața Roșie. Eram tineri pe vremea aceea și chiar dacă cu mîntea nu cuprinsesem întregul sens al faptului că se scriu pagini noi și întregă istorie universală, eram cu tot sufletul alături de popor, care puseese mîna pe armă ca să înlăture secolele de exploatare și lipsuri.”

„Mă bucur că și pagini din cărțile mele v-au povestit despre noi, vouă prietenilor din România. Și sînt fericiți să mă pot adresa vouă în preajma celei de a 43-a aniversări a Marii Revoluții din Octombrie cu cuvinte de prietenie și urări de fericea, de noi succese în drumul vostru spre socialism.”

„Mă bucur că și pagini din cărțile mele v-au povestit despre noi, vouă prietenilor din România. Și sînt fericiți să mă pot adresa vouă în preajma celei de a 43-a aniversări a Marii Revoluții din Octombrie cu cuvinte de prietenie și urări de fericea, de noi succese în drumul vostru spre socialism.”

„Mă bucur că și pagini din cărțile mele v-au povestit despre noi, vouă prietenilor din România. Și sînt fericiți să mă pot adresa vouă în preajma celei de a 43-a aniversări a Marii Revoluții din Octombrie cu cuvinte de prietenie și urări de fericea, de noi succese în drumul vostru spre socialism.”

Director: Acad. ZAHARIA STANCU, Colegiul redacțional: Acad. MIHAI BENIUC, MARCEL BRSLASU, EUSEBIU CAMILAR, membru corespondent al Academiei R.P.R., PAUL GEORGESCU, (redactor șef); EUGEN JEBELEANU, membru corespondent al Academiei R.P.R., ION MIHAILEANU, V. MINDRA (redactor șef adjunct); MIHAIL PETROVEANU (redactor șef adjunct), CICERONE THEODORESCU, ION VITNER.

Aplauze furtivoase au răspândit mîiestria artiștilor de balet al „Teatrului Academic” din Moscova, care au prezentat la Varsavia baletul „Lacul lebedelor”...

La Riga, capitala Letoniei sovietice, artiștii baletului cuban, care au făcut un turneu în U.R.S.S., au fost călduros aplaudați de spectatori. Artiștii cubani au prezentat „Giselle”, „Coppelia” și „Capriciu spaniol”...

„Prin patruzeci de morți” se numește noulă biografică a lui E. Korolov, consacrată scriitorului tătar Musa Djali, erou al Uniunii Sovietice și laureat al premiului Lenin, ucis de călăii Gestapo-ului. Volumul relatează tot ce se știe pînă în prezent despre moartea eroică a lui Djali.

După recenta apariție a tratatului „Bazele esteticii marxiste-leniniste”, elaborat de un colectiv de eminenti esteticieni și filozofi sovietici, la Moscova urmează să apară lucrarea „Categoriile fundamentale ale esteticii” de I. Borev.

Început de un școlar și universitar în Uniunea Sovietică, 760 institute de învățămînt superior, avînd 2.000.000 studenți, de patru ori mai mult decît în Anglia, Franța, R.F.G. și Italia luate împreună și încă o cifră în ultimii 20 de ani numărul celor cu studii superioare la fiecare 1000 locuitori a crescut de trei ori. În anul acesta au fost admisi în facultăți cu 50.000 de tineri mai mult decît anul trecut.

Revista americană „Atlantic” a consacrat unul din numerele sale recente artei sovietice, proza fiind reprezentată prin lucrări de M. Soloviov, V. Kataev, L. Leonov, S. Antonov. Tot în acest număr cîntorului american a putut citi și amintirile lui S. Marșak despre prima lui întâlnire cu M. Gorki, studiul lui K. Fedin despre arta lui Lev Tolstol, articolul lui I. Ehrenburg „Despre literatura secolului sputnicilor”, etc. Poezia sovietică este reprezentată prin versurile de A. Tvardovski, S. Șcipaciiov, M. Aigheer. Cititorii americani și-au exprimat în numeroase scrisori interesul pentru arta și cultura sovietică.

I. MOTOVILOV „Metalurgist”

Opt profeți față cu realitatea sovietică

Desigur că pentru îndeplinirea acestor profeții, nu se făcea apel numai la forțele divine, la providența biblică. Nu este locul să ne ocupăm aici de caracterul ajutorului anglo-american în primii ani ai războiului, cînd Uniunea Sovietică lupta singură împotriva Germaniei hitleriste...

În aceste condiții a apărut un nou profet, ziarul conservator englez „Daily Mail” care la 28 noiembrie 1933 scria: „Puternicul și finăru nazism german este un pазник de nădejde al Europei împotriva pericolului comunist...”

„Nu-am izbutit să restabilim Rusia cu ajutorul forței”. Se înfelege că era vorba de restabilirea Rusiei celor 32,6 și 22,6 și 19,7. Există o altă posibilitate? Desigur,

ESENIN ÎNEDIT

Pregătindu-și volumul integral de poezii, Esenin scrie în ianuarie 1924 o prefată, rămasă nepublicată pînă acum. Poetul se referă la începuturile lui literare, perioadă desebit de discutată de critici, clarificînd adevăratul sens al așa-zisei „faze religioase” a creației sale. Reproducem textul complet al acestei prefete.

De aceea poeziile mele au fost primite și degustate cu voluptatea pe care o resping acum din toate puterile. Nu sînt de fel un religios, un mistic. Sînt un realist, și dacă există în mine ceva nebunesc, e vorba de romanticism, dar nu de romanticismul teatrului gingaș de altă dată, ci de un romanticism adevărat, pămîntesc. Un asemenea romanticism urmărește mai curînd meditația în cuprinsul poeziei, decît meditația răscopătată despre roze, croci și alte aiurări. Admiratorii lui Blok nu trebuie să creadă că aruncu cu pietre în mormîntul său. Îl prețuiesc mult pe Blok, dar continui să cred că pe cîmpurile noastre cel seamănă descori cu un olandez. Cit despre toți ceilalți mistici, ei mi amintesc de Ieruzim.

În răuga pe cititori să ia Cristofor Columb și Sfîntii Nicolai, drept elemente fantastice, de basm, ale poeziei. Nu pot să reneg această fază străgînd-o cu penia, după cum omnicare întregă nu poate șterge cele două mii de ani de cultură creștină. Dar toate numele bisericăști proprii din poezia mea trebuie considerate asemeni numelor devenite mitice pentru noi: Osiris, Zeus, Afrodita, Athena.

Cititorul versurilor mele trebuie să ia în seamă mai ales fiurul literic și ceea imagistic care a arătat drumul numeroșilor scriitori tineri. Nu eu am scormit acest fel de imagine. Ea a fost și este temelia spirituală și ochiului rus, dar eu am fost primul care am așezat-o ca pe o piatră la temelii versurilor mele. Această imagine trăiește la fel de organic în mine, ca și pasiunile și sentimentele mele. Este o particularitate a mea și poate fi un model pentru alții după cum și eu pot prelua altele de la ceilalți.

Toate textele citate au fost descoperite de istoricul literar sovietic I. Prokusev și prezentate în „Ogoniok” Nr. 4/1960.

Sergiu BRAND